

Barne- og familiedepartementet
Postboks 8036 Dep
0030 Oslo

Oslo, 13.01.2005

Deres ref.: 2004/356/MS

Utkast til ny barnehagelov – høring

UHO (Utdanningsgruppenes hovedorganisasjon) har blitt orientert om at utkast til ny barnehagelov er sendt på høring til aktuelle høringsinstanser. Vi regner med at det var en forglemmelse at UHO ikke stod på høringslisten. Nedenfor følger vårt høringssvar som tar opp våre prinsipielle synspunkter og innvendinger. Enkeltparagrafer kommenteres ikke. Det vises til UHOs representantskapsmøte som vedtok en egen resolusjon om forslaget til ny barnehagelov, som følger vedlagt. Det vises også til høringssvarene til Utdanningsforbundet og Norsk Fysioterapeutforbund.

UHO mener det er viktig å regulere ved lov de minstekrav man skal sette til barnehagene, og finner støtte fra departementet for et slikt syn. Departementet poengterer at barnehageloven regulerer en virksomhet for de mest sårbare medlemmene i samfunnet, barna: *"Denne gruppen kan ikke utøve brukermakt i vanlig forstand. Det er derfor nødvendig å stille særskilte krav til utforming av barnehageloven slik at den inneholder mekanismer som sikrer et best mulig tilbud for barna og er til beste for barna, jf. FNs barnekonvensjon."*

Barnehagen er en viktig læringsarena. Stortinget har bestemt at barnehagen skal ha en rammeplan som sier hva barn skal oppleve, erfare og lære. Dette skiller barnehagen fra de uformelle læringsarenaene. UHO støtter departementets uttalelse om at regelverket skal sikre høy kvalitet i barnehagetilbudet.

Dette står i kontrast til Regjeringens forslag om å fjerne flere viktige standardkrav og regler til barnehagene. Eksempelvis åpner regjeringen for at det ikke lenger skal være krav til førskolelærerkompetanse, verken for styrere eller pedagogiske ledere. Det foreslås å fjerne normen for antall barn per ansatt og areal. Regjeringen forsvarer bortfallet av sentrale krav med at kommunene har et stort ansvar i barnehagesektoren, og derfor må sikres større handlefrihet ut fra de lokale forhold. Regjeringens syn på regelforenkling, fristilling og desentralisering må ikke komme i konflikt med behovet for en barnehagelov som sikrer barn et likeverdig og godt pedagogisk tilbud.

UHO mener at bortfall av disse standardkravene rokker ved flere viktige prinsipper, og kan komme til å skape uklare ansvarsforhold mellom stat og kommune. All erfaring viser at for områder hvor det er viktig med likebehandling eller hvor et minstenivå på kvalitet er

nødvendig for å opprettholde kvaliteten er det nødvendig å regulere dette i lovs form. Den stramme kommuneøkonomien tvinger dessverre kommunene til å foreta innsparing t.o.m. på lovpålagte områder, og da sier det seg selv at ikke lovpålagte områder er særlig utsatt. Også de private tjenestetilbyderne innen barnehage kan komme til å velge de billigste minimumsløsningene. Lovforslaget gir et klart inntrykk av at målet om en kvalitativt forsvarlig barnehage har måttet vike for målet om å få bedre barnehagedekning. Det er svært uheldig at regjeringen legger opp til at barnehageutbyggingen skal skje på bekostning av kvaliteten til de minste barna. Det er et alvorlig angrep på barns behov og retten til et godt og likeverdig barnehagetilbud. Et kortsiktig mål om full utbygging kan ikke ligge til grunn for utforming av ny barnehagelov som skal gjelde i mange år.

Spesielt alvorlig er det at hvis det pedagogiske tilbudet i barnehagene svekkes, vil dette gå ekstra utover de svakeste barna med spesielle behov for oppfølging.

Førskolelærerkompetanse

For å oppfylle barnehagens samfunnsmandat må det fortsatt stilles krav om førskolelærerkompetanse i stillingene som styrer og pedagogisk leder. Personalets holdninger, kunnskap og kompetanse er de viktigste forutsetningene for at barnehagene skal kunne oppnå det samfunnsmandatet myndighetene gir gjennom lov og rammeplan. De som arbeider i barnehagen, må ha god kunnskap om barns utvikling, læring og sosialisering, om kommunikasjon, samspill og god omsorg, om lærestoff og kultur som barnehagen skal formidle, om hvordan læringsaktiviteter planlegges og gjennomføres og hvordan læringsaktiviteter vurderes og utvikles.

Førskolelærere er den eneste pedagoggruppen som har en utdanning som særskilt er rettet mot arbeid i barnehagen. Førskolelærere får gjennom sin utdanning variert fagkunnskap og solid pedagogisk kunnskap. Utdanningen har et renommé som en profesjonsrettet utdanning. Kravet om formell kompetanse på barns utvikling, læring og sosialisering er - etter vårt syn - et svært viktig element i styringen av sektoren.

Departementet legger i sitt høringsutkast fram forslag som vil kunne undergrave førskolelærerutdanningen. Dersom førskolelærerkompetansen ikke lenger skal etterspørres spesielt på noen samfunnsområder, kan det bety en svekket motivasjon for å søke førskolelærerutdanning. For dem som allerede har en førskolelærerutdanning, oppleves noen av departementets forslag som en kraftig nedvurdering av egen kompetanse.

Det har i lange perioder vært et stort underskudd av førskolelærere. I dag er situasjonen slik at tilgangen på førskolelærere varierer mye mellom ulike områder og distrikter i Norge. Departementet bør utforme barnehageloven på en måte som bidrar til at unge mennesker ønsker å søke førskolelærerutdanning og at de som allerede har en førskolelærerutdanning, er stolt av denne og ønsker å bruke den i barnehager.

Areal

I § 3 i dagens lov står det: "*Barnehagen skal ha lokaler og utearealer som er egnet for formålet ut fra hensynet til barnas alder og oppholdstid. Barna skal ha mulighet for varierte aktiviteter i trygge omgivelser. Uteområdet skal normalt ligge i umiddelbar tilknytning til barnehagens lokaler.*" I forslaget til ny lov "*integreres disse kravene i § 2 og § 10*". Det betyr i praksis ingen retningslinjer om areal for barnehagene - nå skal det være opp til kommunen å vurdere dette, uten noen sentrale retningslinjer.

UHO går imot at regjeringen åpner for å fjerne minstekravet til inne- og uteareal i barnehagene. Dette vil for mange kommuner bety en mulighet for innsparing. Det gir en stor

fare for at realiteten blir mindre areal for barna til å bevege seg på. Samtidig som forslaget til ny barnehagelov kommer på høring, lanseres også regjeringens flerdepartementale handlingsplan for økt fysisk aktivitet i befolkningen hvor barnehagene blir nevnt som en særlig viktig arena for fysisk aktivitet for barn (lagt fram 20. desember 2004).

UHO er enig i at barnehagen er en viktig arena for å fremme fysisk aktivitet, noe som igjen er helt nødvendig for å forebygge og redusere overvektsepidemien og fremme helsen til den framtidige voksgenerasjonen. For å kunne stimulere til og ivareta barns behov for allsidig og variert aktivitet, er tilstrekkelig plass en forutsetning. Fysisk aktivitet er viktig for alle barn uansett funksjonsnivå, men særlig viktig når vi nå ser en skremmende økning i omfanget av livsstilssykdommer - også blant barn. Vi bør vokte oss for at voksensamfunnet ikke legger begrensninger på barns utfoldelse og muligheter for mestring og spenning, men heller stimulerer til det.

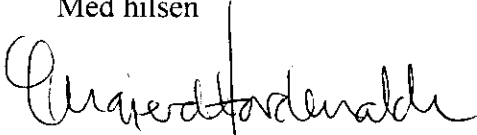
Lønns- og arbeidsvilkår

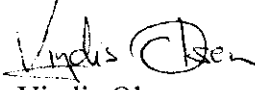
UHO mener barnehageloven må sikre likeverdighet også for de ansatte, uavhengig av om de arbeider i privat eller offentlig barnehage. Vi får støtte for dette synet av Familie-, kultur- og administrasjonskomiteen. I budsjettinnstillingen for 2005 sier komiteen følgende:

For komiteen er det vesentlig at de private barnehagene kan komme på høyde med de offentlige når det gjelder kvaliteten på tilbudet og rettigheter for de ansatte. Samtidig merker komiteen seg at departementet viser til at de kommunale barnehagene har flere barn med funksjonshemming, barn som krever ekstra ressurser for tilrettelegging av barnehagetilbudet og en høyere andel av barn med minoritetsspråklig bakgrunn.

Barnehagedrift er et offentlig ansvar som i all hovedsak finansieres av offentlige midler. Likeverdig økonomisk behandling av private og kommunale barnehager må bety at det offentlige kan stille like krav til barnehager, uavhengig av hvem som driver virksomheten. Likeverdighet blir det først når det stilles like krav, og utgiftssidene kan sammenlignes. Organisasjonen mener derfor at barnehageloven må ha tilsvarende bestemmelse som friskoleloven § 4-4 Lønns- og arbeidslivsvilkår.

Med hilsen

for Anders Folkestad
Leder

Vigdis Olsen
Seniorrådgiver

Vedlegg: UHOs resolusjon "Kvaliteten i barnehagetilbudet undergraves"

Resolusjon vedtatt på UHOs representantskapsmøte 8. desember 2004

KVALITETEN I BARNEHAGETILBUDET UNDERGRAVES

I regjeringens høringsutkast til ny barnehagelov åpnes det for at det ikke lenger skal være krav til førskolelærerkompetanse – verken for styrere eller pedagogiske ledere.

Dette er et frontalangrep på en hel yrkesgruppe – førskolelærerne.

Målet med lovrevisjonen er blant annet full barnehagedekning. Dette betyr at regjeringen legger opp til at barnehageutbyggingen skal skje på bekostning av kvaliteten på tilbudet til de minste barna. Det er et svært alvorlig angrep på barns behov og retten til et godt og likeverdig barnehagetilbud.

Alle UHO-forbundene vil arbeide for å slå tilbake dette angrepet.

Et samlet representantskap i UHO krever:

- at en ny barnehagelov skal fremme kvaliteten i barnehagen
- at styrere i barnehagen skal ha førskolelærerutdanning
- at det skal være krav til førskolelærerbemanning i barnehagene